Kuidas jaab ta nägemata kodunt ära minna? Mis annab ta põhjusels, kui Justina teda küsib, kui ta oma waikse armsa silmadega tema otsa waatab, seda ta teadis, et ta siis ei saa waletada. Tema naene ei tohtinud tema plaanist midagi teada. Justina peaks seda suurels patuks, mis ommetegi patt ei ole, waid tema sula õigus. „Silm silma eest, hammas hamba eest.“ Warandus waranduse eest! See oli tema siht.

Plaan plaani järele tekkis tema peas, kuid nad oliwad rasked teoks teha. Pääwad läksiwad mööda, ikka suuremaks läks tema rahutus; ta ihkas kättemaksmist. Ja waata, aeg näis tulnud olewat, et ta omad plaanid wõis täide saata.

Mõni päew hiljem toodi Justinale sõnum, et tema ainus wend surnud. Ta oli kurb ja soowis oma surnud wenda weel ükskord näha saada ja teda tema wiimsele teele saata. Aga kuhu jääwad lapsed? Kes kannab senni nende eest hoolt? Mees aga ütles: „Mine matusele, wõta kõige wäiksem laps kaasa ja jää sinna ööseks. Kül mina suurematega korda saan. Sugulased panekswad pahaks, kui sina matusele ei lähe.“ Justina oli sellega rahul; ta pani omale pühapäewa riided selga ja läks teele. Lapse wõttis ta sülesse.

Priido oli kõik aeg pärast lõunat rahutu ja ei teadnud isegi, mida ette wõtta. Õhtul läks ta kitselauta ja tegi seal õlgedega tegemist, korjas nartsud kokku ja pakkis nad ranitse sisse ühes petroleumi lambiga ja peitis siis ranitse heinade alla ära.

Kui pimedaks läks, andis ta lastele süüa, temal enesel jäi palukene kaela kinni, ja siis saatis ta lapsed magama. Weel waatas ta kambrisse, kas lapsed juba magawad. Kui nad ööse ülesärkawad, siis pole sest wiga, ega neil ial jänu polnud, teadsiwad nad jo ommeti, et wanemad nende kõrwal magawad. Temal ei olnud midagi karta. Kell oli parajaste ühesa — kell neli hommikul lootis ta juba kodus olla; siis on kõik tehtud ja keegi ei wõi tunnistada, et tema sel ööl kodunt ära oli. Nõnda peab see sündima. Järelmõtlemist siin palju enam ei olnud. Kohad oliwad temal kõik tuttawad. Täna weel seisiwad tema waenlase hooned Eppleri krundi peal, täna weel. Homme ehk on kõik juba teisiti! Kui kõik nõnda täitmisels walmis oli, siis tuli imelik rahu tema südamesse. Tasahiljukest läks ta toast wälja, tasahiljukest tõi

ta ranitse heinade alt wälja ja läks läbi aia wainule. Waikne pime öö kattis maad, ei tähte taewas näha, ega kuud. Mustad rasked pilwed katsiwad taewast. Wihm oli tulemas. Kui ommeti see öö weel kuiw oleks — tuul oli kange — siis läheks mo plaan täide! Üht inimese hinge polnud kusgi näha, üksnes öölindude kisa oli siin ja seal kuulda.

Kiirel, kindlal sammul rändas Priido edasi — temal oli õige pitk tee ees. Ja kui ta kättemaksmise töö korda läheb, siis wõiks ta jälle wabamalt hingada — homsest saadik oleks ta jälle waba mees! Siis ehk leiab Priido Eppler jälle rahu! Pool teed oli juba ära käidud, kui ta mäe otsa jõuudis. Ta jääb seisma ja waatab rahuliselt ümberringi; kuu paistab pilwedest läbi — ka paar tähekest on taewas näha, tuul puhub puudest läbi — muidu kõik waikne. Aga mis see on? Mäe al näikse heledat walgust — suitsupilwed teewad kõik jälle pimedaks — aga nüüd suur leek — tulekahju, kirikutorn on tulepaistes näha, — oh püha Jumal, põleb, põleb kodu! Küla wiimses otsas, ja seal on tema majake, ja tema lapsed — — — ta kiljatab, hirm ja ehmatus panewad teda tarretama. Ta ei saa ennast liigutadagi, silm waatab koledat näitemängu al orus. Seal al põleb, wist tema maja, ja — tema lapsed üksinа — üksinа! „Appi, kõige wäeline Jumal, appi!“ Nõnda kisendab ta ja katsub ennast liigutada ja siis jooksеb ta mäest alla, lõõtsudes ja wäristes tõttab waene mees edasi, ikka edasi kuni ta üle ja üle higiga kaetud ja süda nii kangeste tuksub, et ähwardab lõhkeda, hing jääb kinni! Ta langeb põlwede peale, paneb käed kokku, palub surmaahastuses. Ja siis ajab ta enese jälle püsti — edasi, edasi! Tulekahju läheb laiemaks, sädemed lendawad ühest katusest teise, aga aru ta ommetegi ei saa, kus põleb. Waimus kuuleb ta oma lapsi kisendawat ja näeb, kuidas suits nad lämmastab, kuidas nad ära põlewad — oh Jumal, ole mulle armuline! Kes peastab mo lapsed? Igamees katsub ennast peasta niisugusel pimedal ööl! Tulekellad helisewad. Tema kõrwus kõlab: tuli — tuli — seda sina tahtsid — nüüd on — ta käes — tuli — — mo Jumal, ära mine minuga kohtusse, — nõnda kisendab ta taewa poole ja tormab tagasi koju poole, ta ainuke mõte on, kuidas edasi saab!

Wiimaks on ta külas — igalpool kisendamist ja hüüdmist kuulda, rahwas jooksеb läbisegamine. Leek lööb ka

Eesti rahva Kasuline Kalender 1903, lk. 18